

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«ЛЬВІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ»**

Кафедра суспільствознавчої освіти

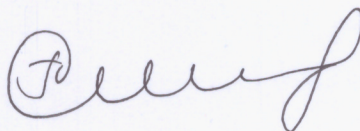
**Програма підвищення кваліфікації
учителів предмета «Захист України»**

«ЗАГАЛЬНОПЕДАГОГІЧНА ПІДГОТОВКА»

Програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована
до затвердження на засіданні кафедри суспільствознавчої освіти

(Протокол №8 від 28.08.2026 р.)

Завідувач кафедри

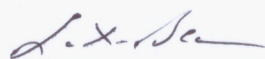

Галина СОХАНЬ

Програма підвищення кваліфікації затверджена науково-методичною радою

(Протокол №5-1 від 03 вересня 2026 року)

Голова науково-методичної ради

Павло ХОБЗЕЙ

Розробники:

Шиян Олена Іллівна, професорка кафедри освітньої політики Комунального закладу Львівської обласної ради «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти», доктор наук з державного управління;
Полулях Володимир Іванович, старший викладач кафедри суспільствознавчої освіти Комунального закладу Львівської обласної ради «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти».

Напрямок підвищення кваліфікації: формування професійних компетентностей педагогічних працівників щодо реалізації інтегрованого курсу «Захист України» у Новій українській школі, зокрема:

- розвиток загальних і професійних компетентностей вчителів/викладачів навчального предмета «Захист України»;
- поглиблення знань щодо концептуальних засад Нової української школи, Державного стандарту профільної середньої освіти та модельних навчальних програм;
- удосконалення вмінь реалізовувати компетентнісний і діяльнісний підходи в освітньому процесі;
- формування вмінь щодо організації оцінювальної діяльності, розроблення навчальних програм і добору видів навчальної діяльності учнів.

Розроблено на основі Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів освіти, які забезпечують викладання предмета «Захист України». Наказ Міністерства освіти та науки України 16.08.2024 №1151 (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 13.07.2026 №1128).

Термін дії програми: з 01.09.2026 до 01.07.2031 року.

Рецензенти:

Поліщук Олег Анатолійович, заступник директора середньої загальноосвітньої школи №13 м. Львова з методичної роботи, керівник центру національно-патріотичного виховання.

Мотичак Микола Іванович, викладач предмета «Захист України» Львівського фахового коледжу будівництва, архітектури та дизайну.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників, які забезпечують викладання навчального предмета «Захист України», зумовлена впровадженням Державного стандарту профільної середньої освіти, оновленням змісту інтегрованого курсу «Захист України» та необхідністю підготовки педагогів до реалізації компетентнісного і діяльнісного підходів, використання модельних навчальних програм і сучасних підходів до оцінювання в Новій українській школі.

Цільова група: вчителі/викладачі навчального предмета «Захист України».

Обсяг: 15 годин (0,5 кредиту ЄКТС).

Особливості реалізації програми

Реалізація програми передбачає поєднання очного, дистанційного та очно-дистанційного навчання, а також лекційної, практичної і самостійної роботи слухачів.

Теоретична складова спрямована на ознайомлення слухачів із концептуальними засадами Нової української школи, Державним стандартом профільної середньої освіти та модельними навчальними програмами інтегрованого курсу «Захист України».

Практична складова орієнтована на формування вмінь реалізовувати компетентнісний і діяльнісний підходи, розробляти навчальні програми на основі модельних та організовувати оцінювальну діяльність відповідно до вимог Нової української школи.

Контрольні заходи передбачають поточний контроль під час практичних занять, індивідуальне та фронтальне опитування, виконання самостійної роботи й тестів, а на лекціях – експрес-контроль.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: очна, дистанційна, очно-дистанційна.

Мета підвищення кваліфікації: професійний розвиток педагогічних працівників закладів освіти, які забезпечують викладання навчального предмета «Захист України», шляхом поглиблення наявних та засвоєння нових компетентностей у межах професійної діяльності або галузі знань відповідно до сучасних вимог, державної політики в галузі освіти та стратегій підвищення її якості.

Завдання підвищення кваліфікації:

- забезпечити розвиток загальних і професійних компетентностей вчителів/викладачів навчального предмета «Захист України»;
- поглибити знання щодо концептуальних засад Нової української школи, Державного стандарту профільної середньої освіти та модельних навчальних програм;

- удосконалити вміння реалізовувати компетентнісний і діяльнісний підходи в освітньому процесі;
- сформулювати вміння щодо організації оцінювальної діяльності, розроблення навчальних програм і добору видів навчальної діяльності учнів.

Перелік компетентностей, що удосконалюватимуться:

Удосконалення професійних компетентностей слухачів здійснюється відповідно до Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом МОН України від 29.08.2024 року № 1225.

A2. Предметно-методична компетентність — здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів; формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей; здійснювати інтегроване навчання; добирати й використовувати сучасні та ефективні методики й технології навчання, виховання та розвитку учнів; розвивати в учнів критичне мислення; здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання в учнів на засадах компетентнісного підходу; формувати ціннісні ставлення в учнів.

A3. Інформаційно-цифрова компетентність — здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею в професійній діяльності; ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) освітні ресурси; використовувати цифрові технології в освітньому процесі (відповідно до рівня освіти, який надається).

B1. Психологічна компетентність — здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові й індивідуальні особливості здобувачів освіти, їхній психоемоційний стан; формувати мотивацію здобувачів освіти й організовувати їхню пізнавальну діяльність; формувати спільноту здобувачів освіти, у якій поважають і враховують права кожного.

B2. Емоційно-етична компетентність — здатність усвідомлювати особисті відчуття почуття, емоції, потреби та емоційні стани інших учасників освітнього процесу, керувати власними емоційними станами; конструктивно й безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу; усвідомлювати й поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.

B2. Здоров'язбережувальна компетентність — здатність організовувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу; здатність формувати в учнів культуру здорового та безпечного життя; зберігати особисте, фізичне та психічне здоров'я під час професійної діяльності.

Г2. Організаційна компетентність — здатність організовувати процес навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти; організовувати різні види й форми навчальної та пізнавальної діяльності здобувачів освіти.

Г3. Оцінювально-аналітична компетентність — здатність здійснювати оцінювання результатів навчання здобувачів освіти; аналізувати результати навчання здобувачів освіти; формувати спроможність у здобувачів освіти до самооцінювання і взаємооцінювання результатів навчання;

Д1. Інноваційна компетентність — здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі; використовувати інновації в професійній діяльності; застосовувати інноваційні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності.

Д2. Компетентності навчання впродовж життя — здатність здійснювати власний професійний розвиток, отримувати підтримку від колег; надавати підтримку колегам у їхньому професійному розвитку.

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

- знає основи Державного стандарту профільної середньої освіти (ДСПСО) та модельних навчальних програм (МНП) галузі, модельне зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання (А2.1.; Д.1.1.)
- вміє формувати ключові компетентності учнів та реалізовувати діяльнісний підхід в освітньому процесі для забезпечення освітніх вимог ДСПСО та МНП інтегрованого курсу (А2.6.; А2.7)
- виявляє здатність здійснювати психолого-педагогічний супровід учасників освітнього процесу (Б.2.1);
- володіє дієвими прийомами впровадження інклюзивного навчання та психолого-педагогічного супроводу учнів з особливими освітніми потребами (В1.1.; В1.2.)

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

Контроль за знаннями слухачів проводиться послідовно й систематично: на практичних заняттях, індивідуальне та фронтальне опитування, виконання самостійної роботи, тестів; на лекціях — експрес-контроль, що передбачає постановку конкретних питань з теми.

Оцінювання розглядається як засіб одержання зворотної інформації про результативність підвищення кваліфікації та внесення коректив у методику роботи зі слухачами курсів. Оцінювання вербальне.

Критерії оцінювання згідно шкали «зараховано»/«не зараховано», проведення підсумкового контролю, тестування, презентація досвіду, виконання рефлексії, розробка власного методичного матеріалу, сценарію певної частини уроку, проведення під час практичних занять майстер-класу.

Документ про підсумки підвищення кваліфікації: сертифікат, за умови відвідування не менше 50% аудиторних занять та успішне виконання практичних завдань і підсумкового тесту.

Вартість: безоплатний характер надання освітньої послуги для слухачів курсів підвищення кваліфікації за регіональним замовленням місцевих органів управління освітою, вартість згідно з кошторисом відповідно до порядку надання платних послуг для всіх інших категорій.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Зміст програми має 2 взаємопов'язані тематичні модулі та поєднує теоретичну й практичну підготовку слухачів.

Теоретична складова спрямована на опрацювання концептуальних засад Нової української школи, Державного стандарту профільної середньої освіти та модельних навчальних програм інтегрованого курсу «Захист України».

Практична робота орієнтована на компетентнісний і діяльнісний підходи, розроблення навчальних програм та організацію оцінювання.

Оцінювання розглядається як засіб одержання зворотної інформації про результативність підвищення кваліфікації. Передбачено поточний контроль, самостійну роботу, тестування та рефлексію.

16 тестових завдань охоплює матеріал усіх модулів програми. Максимальна кількість балів за підсумковий тест становить 32 бали, прохідний мінімум — 24 бали.

Назви тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
Інтеграційно-мотиваційне заняття.		1			1
Реєстрація учасників. Ознайомлення з програмою модуля.		1			
Модуль 1. Нова українська школа: принципи та засади	2	4			6
Тема 1.1 Нова Українська школа - концептуальні засади	2				
Тема 1.2. Компетентнісний та діяльнісний підхід у Новій українській школі на прикладі предмету «Захист України»		2			
Тема 1.3. Особливості підходів до навчання та оцінювання в НУШ в умовах впровадження Державного стандарту профільної середньої освіти.		2			
Модуль 2. Державний стандарт профільної середньої освіти та модельні навчальні програми предмета «Захист України»	2	4			6
Тема 2.1. Державний стандарт та модельні навчальні програми як орієнтир впровадження предмета «Захист України»	2				
Тема 2.2. Впровадження ДСПСО в освітньому процесі школи (на прикладі предмета «Захист України»)		4			
Вихідне діагностування, рефлексія, тести		2			2
Всього годин:	4	11			15

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Інтеграційно-мотиваційне заняття.

Реєстрація учасників. Ознайомлення з програмою модуля

Модуль 1. Нова українська школа: принципи та засади

Тема 1.1 Нова Українська школа -концептуальні засади

Мета та головні положення Концепції “Нова українська школа”. Ціннісні орієнтири. Педагогіка партнерства, дитиноцентризм.

Нормативно-правове забезпечення впровадження Концепції НУШ. Особливості організації освітнього процесу в системі профільної середньої освіти.

Компетентнісний підхід у навчанні. Нові ролі педагога в Новій українській школі.

Тема 1.2. Компетентнісний та діяльнісний підхід у Новій українській школі на прикладі предмету «Захист України»

Компетентнісний підхід у навчанні. Розвиток ключових компетентностей. Наскрізні вміння як основа для формування компетентностей.

Компетентнісно орієнтовані завдання як умова реалізації компетентнісного підходу до навчання.

Тема 1.3. Особливості підходів до навчання та оцінювання в НУШ в умовах впровадження Державного стандарту профільної середньої освіти.

Зміна пріоритетів в освітньому процесі від накопичення знань до розвитку життєвих вмінь. Практична зорієнтованість навчання. Включення учня в навчальну діяльність як активного суб’єкта.

Вимоги законодавства до організації оцінювальної діяльності. Об’єкти оцінювання: ключові компетентності, наскрізні вміння, результати навчання..

Основні види оцінювання в НУШ

Модуль 2. Державний стандарт профільної середньої освіти та модельні навчальні програми предмета «Захист України»

Тема 2.1. Державний стандарт та модельні навчальні програми як орієнтир впровадження предмета «Захист України»

Структура Державного стандарту профільної середньої освіти (ДСПСО).

Мета та компетентнісний потенціал освітніх галузей. Базові знання.

Загальні результати навчання. Конкретні результати навчання. Орієнтири для оцінювання.

Забезпечення наступності в профільній середній освіті. Інтеграція освітніх галузей. Базовий навчальний план. Вибіркові освітні компоненти.

Тема 2.2. Впровадження ДСПСО в освітньому процесі школи (на прикладі предмета «Захист України»

Модельна навчальна програма предмета «Захист України» як орієнтир впровадження ДСПСО.

Розроблення навчальної програми на основі модельної навчальної програми.

Зміст навчального предмета. Академічна свобода вчителя в реалізації змісту освіти.

Види навчальної діяльності учнів та особливості їх реалізації в освітньому процесі.

Вихідне діагностування, рефлексія, тести

Орієнтовний перелік практичних завдань

1. Аналіз положень Концепції Нової української школи та визначення можливостей їх реалізації під час викладання інтегрованого курсу «Захист України».
2. Розроблення компетентнісно орієнтованого завдання для інтегрованого курсу «Захист України».
3. Аналіз вимог Державного стандарту профільної середньої освіти та співвіднесення загальних і конкретних результатів навчання з орієнтирами для оцінювання.
4. Розроблення фрагмента навчальної програми на основі модельної навчальної програми інтегрованого курсу «Захист України».
5. Моделювання навчальної ситуації з добором видів діяльності учнів та способів оцінювання результатів навчання.

Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання

Модуль 1. Нова українська школа: принципи та засади

1. Педагогіка партнерства і дитиноцентризм у викладанні інтегрованого курсу «Захист України».
2. Роль учителя в організації діяльнісного навчання в профільній школі.
3. Критерії добору компетентнісно орієнтованих завдань.
4. Формувальне й підсумкове оцінювання в Новій українській школі: призначення та співвідношення.
5. Способи залучення учнів до самооцінювання і взаємооцінювання.

Модуль 2. Державний стандарт профільної середньої освіти та модельні навчальні програми предмета «Захист України»

1. Логіка побудови Державного стандарту профільної середньої освіти: компетентнісний потенціал, базові знання та результати навчання.
2. Забезпечення наступності між базовою та профільною середньою освітою.
3. Співвіднесення результатів навчання ДСПСО і модельної навчальної програми інтегрованого курсу «Захист України».
4. Межі академічної свободи вчителя під час розроблення навчальної програми.
5. Добір видів навчальної діяльності учнів для досягнення визначених результатів навчання.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів освіти, які забезпечують викладання навчального предмета «Захист України»: наказ Міністерства освіти і науки України від 16.08.2024 № 1151 (в редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 13.07.2026 № 1128).
2. Про затвердження Державного стандарту профільної середньої освіти: постанова Кабінету Міністрів України від 25.07.2024 № 851.
3. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р.
4. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16.01.2020 № 463-IX.
5. Модельна навчальна програма «Захист України. Інтегрований курс» для закладів, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти: наказ Міністерства освіти і науки України від 08.08.2024 № 1116.
6. Про затвердження Концептуальних засад реформування профільної середньої освіти (академічні ліцеї): наказ Міністерства освіти і науки України від 10.10.2024 № 1451.
7. Про затвердження Типової освітньої програми для 10–12 класів закладів загальної середньої освіти, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням: наказ Міністерства освіти і науки України від 26.05.2025 № 765 (зі змінами, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України від 19.06.2025 № 884).

Основна література

1. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи / упоряд. Л. Гриневич та ін.; за заг. ред. М. Грищенка. Київ: Міністерство освіти і науки України, 2016. 40 с.
2. Нова українська школа: поради для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ: Літера ЛТД, 2018. 160 с.
3. Бібік Н. М. Компетентнісний підхід: рефлексивний аналіз застосування. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / за заг. ред. О. В. Овчарук. Київ: К.І.С., 2004. С. 45–50.

Додаткова література

1. Організація освітнього процесу в академічному ліцеї: практичний посібник. Міністерство освіти і науки України, 2026.
2. Овчарук О. В. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. Київ: К.І.С., 2004.